

B&W ADVIES

Kenmerk: 12BW000055

Nr.:

Datum ambtelijk voorstel: 6 januari 2012		Onderwerp: Vervolgplan Jongeren, Alcohol en Drugs	
Te besluiten: 1. Het vervolgplan Jongeren, Alcohol en Drugs 2012-2013 vaststellen. 2. Het vervolgplan Jongeren, Alcohol en Drugs 2012-2013 en het jaarverslag 2011 ter kennisneming doorsturen naar de commissie en raad.			
Team / behandelend ambtenaar: TBR / V.C.H. Habets		Status advies: openbaar	
Portefeuillehouder: Burgemeester		gezien: Datum b&w-vergadering: 7 februari 2012	
Ingewonnen advies vakafdelingen: N.v.t.		In voorbereidende vergadering: N.v.t.	
Ingewonnen advies/informatie extern: Regiogemeenten, Iriszorg, Politie.		In raadsvergadering: N.v.t.	
Ingewonnen advies consultants: Communicatie Financieel Juridisch		Regelgeving, delegatie of mandaat: N.v.t. Advies Planning&Control: N.v.t.	
	Akkoord	Bespreken	Opmerkingen
Burgemeester			
G.C. Koopmans-Jacobs			
F.M.J. van Rooijen			
F.H.G.M. Witjes			
R.W. Mooij			
Gemeentesecretaris			
Teammanager		1-2-12	

Besluit b&w

Akkoord met advies. 7/2/2012.

Bijlagen:

Vervolgplan Jongeren, Alcohol en Drugs 2012-2013
Jaarverslag 2011 Jongeren, Alcohol en Drugs

Toelichting

1. Aanleiding / Probleemstelling

Gemeenten en regionale organisaties binnen het gebied van het politiedistrict Rivierenland, regio Gelderland-Midden, signaleerden in 2006 een toename van het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren en maakten zich zorgen om deze ontwikkeling. De toename van het gebruik sloot aan bij het landelijke beeld.

Om hier meer inzicht in te krijgen en een effectief beleid te ontwikkelen dat gericht is op alcohol- en drugsmatiging bij jongeren, zijn de zes gemeenten in het district en enkele betrokken organisaties in 2007 met een intergemeentelijke samenwerking gestart. Het zijn de gemeenten Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar, de politie van het district Rivierenland en Iriszorg.

Die samenwerking is omschreven in het Plan van Aanpak 2008-2011. In juni 2008 is een projectleider aangesteld en startten we met de uitvoering van de maatregelen op het gebied van alcohol en drugs. Na een wat trage start in 2008 zijn er elk jaar maatregelen bij gekomen. In de 2^e helft van 2010 is een herhalingsonderzoek uitgevoerd naar het alcohol- en drugsgebruik van jongeren door onderzoeksbureau BBSO Nijmegen¹.

De belangrijkste conclusie uit dat herhalingsonderzoek is dat de inspanningen voor alcohol- en drugsmatiging effect hebben. Tegelijkertijd realiseren we ons dat we er nog niet zijn: in het Plan van Aanpak 2008-2011 schreven we al dat voor alcohol- en drugsmatiging een lange adem nodig is.

In het Districtsoverleg is daarom een vervolgplan vastgesteld. Dat vervolgplan leggen we bij deze ter vaststelling aan uw college voor.

2. Aansluiting bij collegeprogramma('s)

Samenleven: Centrale doel van het programma Samenleven is het optimaliseren van een zelfredzame en verantwoordelijke samenleving. Met het project Jongeren, Alcohol en Drugs stimuleren we jongeren, hun ouders en de omgeving van jongeren om hun verantwoordelijkheid te nemen als het gaat om gezondheid, alcohol en drugs.

Leren en Werken: Aan het streven van het programma Leren en Werken naar optimale ontwikkelingskansen en een doorlopende (leer)lijn voor kinderen en jongeren kan het vervolgplan ook een bijdrage leveren.

Reguliere werkzaamheden: Openbare orde & Veiligheid.

3. Doelstelling en beoogd effect

Met het vaststellen van dit vervolgplan geven we vervolg aan het Plan van Aanpak 2008-2011 en het besluit van het Districtsoverleg, met als beoogd effect alcohol- en drugsmatiging onder jongeren.

4. Ingewonnen adviezen/informatie

- A. Intern: N.v.t.
- B. Extern: de samenwerkende gemeenten Duiven, Lingewaard, Westervoort, Rijnwaarden, Zevenaar en Overbetuwe; Iriszorg en het politiedistrict Rivierenland (regio Gelderland-Midden).
- C. Consulenten: Financieel, Juridisch en Communicatie.
- D. Planning & Control: N.v.t.

¹ In 2007 heeft BBSO een eerste onderzoek gedaan naar het alcohol- en drugsgebruik van jongeren in de zes gemeenten. De resultaten daarvan (verwerkt in 'Lekker samen van de kaart') vormen de basis voor het plan van aanpak 2008-2011.

5. Ambtelijk advies aan het college

Uit de ervaringen van de voorgaande jaren, de aanbevelingen uit het herhalingsonderzoek van BBSO in 2010 en de beleidsmatige kaders concluderen we met betrekking tot jongeren, alcohol en drugs het volgende:

- De aanpak van alcohol- en drugsmatiging begint vruchten af te werpen: het alcoholgebruik onder jongeren is afgenomen; vooral de jongste groep drinkt minder en start op iets latere leeftijd; de frequentie en intensiteit van alcoholgebruik is licht gedaald; ouders keuren drinken van alcohol door jongere pubers minder vaak goed en er is minder vaak sprake van combinatiegebruik van alcohol en drugs onder jongeren. Het soft- en hard-drugsgebruik bij jongeren is nagenoeg gelijk gebleven (zie ook hoofdstuk 2 van het vervolgplan).
- De achterliggende doelen van de wettelijke kaders voor preventie (volksgezondheidsbeleid, WMO, CJG) en voor handhaving (nieuwe Drank- en Horeca Wet) sluiten heel goed aan bij de doelstellingen van het project.
- De aanpak zou ook na 2012 doorgezet moeten worden, als onderdeel van het reguliere beleid. We moeten het, nog steeds, hebben van de lange adem.
- Die aanpak is het sterkst wanneer de zes gemeenten blijven samenwerken.
- We willen borgen wat goed gaat en loslaten wat weinig tot geen effect heeft of niet van de grond komt. In het vervolgplan zijn de maatregelen die tot dusver in ieder geval succesvol bleken, genoemd.

Het ambtelijke advies is om ook na 2011 in te zetten op het hoofddoel (*vermindering van alcohol- en drugsgebruik door jongeren in de leeftijd van 10 tot 24 jaar, tussen 2008 en 2011. De focus van onze aanpak richt zich in het bijzonder op de leeftijdscategorie 10-18 jaar*) en de subdoelen:

- Jongeren gaan verstandig om met alcohol. Dat wil zeggen: géén alcohol onder de 16 jaar en daarna alleen met mate.
- Jongeren gebruiken minder (soft- en hard-)drugs (in vergelijking tot metingen in onderzoek BBSO).
- Ouders begeleiden jongeren in het stellen en naleven van de norm "geen alcohol onder de 16 jaar".
- Aanbieders dragen bij aan het verantwoorde alcoholgebruik van jongeren: onder de wettelijke leeftijd van 16 jaar 'geen druppel', daarna met mate.
- De professionals rondom de jongeren signaleren risicogedrag en verwijzen adequaat door.

In 2012 zetten we extra in op een aantal nieuwe ideeën die eerder niet in het projectplan stonden, maar die wel gericht zijn op de doelgroepen uit het originele plan van aanpak. Die extra inzet wordt mogelijk door een subsidie die ZonMw² ter beschikking stelt voor 2012. Ook in het vervolgplan werken we met de drie sporen communicatie, regelgeving & beleid en handhaving.

In 2012 werken we ook aan een 'borgingsplan', voor de periode ná 2012. Vanaf 2013 gaat het project in afgeslankte vorm door en zetten we in op het borgen van de succesvolle interventies: op basis van de 'best practices' en zo veel als mogelijk als onderdeel van regulier beleid.

In de loop van 2012 wordt het toezicht op de Drank en Horecawet een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Vooruitlopend op die overheveling van taken ontvingen de zes gemeenten in 2008, 2009 en 2010 geld van het ministerie voor de uitvoering van een pilot met dat toezicht. Met dat geld stelden de gemeenten een toezichthouder Drank en Horeca aan, die als specifiek aandachtsgebied (de verstrekking van drank aan) jongeren heeft. Voor het project en het spoor 'handhaving' is die toezichthouder van grote meerwaarde. Daarom financierden

² Organisatie ter verbetering van preventie, zorg en gezondheid door het stimuleren en financieren van onderzoek, ontwikkeling en implementatie (in opdracht van VWS en NWO).

de gemeenten in de tussenfase van de afloop van die pilot en de vaststelling van de nieuwe Drank en Horecawet (naar verwachting medio 2012) die toezichthouder zelf. Ook in 2012 en verder blijft de meerwaarde van de toezichthouder onverminderd van toepassing.

6. Middelen

a. Communicatie

Is er een communicatieplan over dit onderwerp? Is onderdeel van het vervolgplan.
Zo nee, waarom niet? N.v.t.
Heeft er al communicatie plaatsgevonden? Ja.
Zo ja, welke communicatie heeft er al plaatsgevonden?
Zie Plan van Aanpak 2008-2011.
Welke in- en externe doelgroepen worden er over het besluit geïnformeerd?
Samenwerkingspartners in project en de lokale organisaties die bij het project betrokken zijn (onderwijs, horeca, sportverenigingen, ...).
Hoe wordt het voorstel gecommuniceerd?
Zie vervolgplan.

b. Juridisch

Wie is het bevoegde bestuursorgaan? College.
Is er een beslistermijn van toepassing? Nee.
Zo ja, voor welke datum moet het besluit bekend worden gemaakt? N.v.t.
Is bekendmaking van het besluit verplicht? Nee.
Zo ja, hoe wordt het besluit (te zijner tijd) bekendgemaakt?
N.v.t.
Is mededeling van het besluit verplicht? Nee.
Zo ja, hoe wordt het besluit (te zijner tijd) meegedeeld? N.v.t.

c. Financieel

Gemeente Overbetuwe heeft een bedrag van €52.454 beschikbaar voor het project Jongeren, Alcohol en Drugs.

Voor uitvoering van de maatregelen uit het vervolgplan is in 2012 een totaalbedrag van €300.000 nodig. €150.000 daarvan komt uit een subsidie van ZonMw. De 6 gemeenten moeten gezamenlijk zorg dragen voor de resterende €150.000 (ZonMw vraagt om cofinanciering). Voor Overbetuwe gaat het om een bijdrage van € 38.000, te betalen uit het budget voor Jongeren, Alcohol en Drugs.

Daarnaast wordt van dat budget € 9.677 ingezet voor het toezicht op de Drank en Horecawet (DHW) (voor de eerste helft van 2012, in afwachting van de vaststelling van de nieuwe DHW). Voor de tweede helft van 2012 moet de (financiële) organisatie van het toezicht op de DHW nog vorm krijgen. Het hoe en wat hangt samen met het rijksbesluit over de DHW en de eventuele gelden die daarbij meekomen (of niet!). In het team Veiligheid staat dit punt op de agenda.

Het resterende budget (ongeveer € 5.000) zetten we in voor lokaal maatwerk in Overbetuwe.

7. Uitvoering en evaluatie

Het vervolgplan is de leidraad voor uitvoering (zie ook punt 5 van dit voorstel) en evaluatie.

BIJLAGEN

I. Vervolgplan 2012-2013

II. Jaarverslag 2011

Leeswijzer bij bijlagen

Het vervolgplan 2012-2013 bouwt voort op het plan van aanpak 2008-2011 en is (mede) gebaseerd op de resultaten van het herhalingsonderzoek (naar alcohol- en drugsgebruik onder jongeren, eind 2010). Die resultaten zijn in juni 2011 gepresenteerd en besproken in de commissie Burger.

Kern van het vervolgplan is: in 2012 extra in zetten op maatregelen binnen de drie sporen communicatie, beleid & regelgeving en handhaving en toewerken naar het borgen van de aanpak van alcohol- en drugsgebruik in regulier beleid, vanaf 2013.

De gemeenteraden van de zes gemeenten (die samenwerken aan het project) worden door de regionale projectleider op de hoogte gehouden van de voortgang van het project door middel van halfjaarlijkse verslagen. In bijlage II vindt u het jaarverslag van 2011.

I. Jongeren, alcohol en drugs. Niet te vroeg, niet te vaak, niet te veel.

Vervolgplan 2012-2013

Gemeenten Zevenaar, Westervoort, Rijnwaarden, Overbetuwe, Lingewaard en Duiven,
Politiedistrict Gelderland Midden – Rivierenland.

Structuur PvA 2012-2013

1. **Inleiding** = aanleiding, toelichting op PvA 2008-2011, korte vooruitblik op PvA 2012-2013.
2. **Onderzoek 'Lekker samen van de kaart', deel 2** = eerste en herhalingsonderzoek 2010, resultaten en aanbevelingen.
3. **Achtergronden** = beleidskaders voor het PvA.
4. **Doel** = doelstellingen project.
5. **Drie sporen** = uitwerking van de drie sporenaanpak en de maatregelen die daaronder vallen.
6. **Organisatie**.
7. **Financiën**.

1. Inleiding

Gemeenten en regionale organisaties binnen het gebied van het politiedistrict Rivierenland, regio Gelderland-Midden, signaleerden in 2006 een toename van het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren en maakten zich zorgen om deze ontwikkeling. De toename van het gebruik sloot aan bij het landelijke beeld. Het alcoholgebruik door jongeren in Nederland wordt de laatste jaren als een groot probleem ervaren. Niet alleen wordt in publicaties vermeld dat Nederlandse jongeren al op jonge leeftijd drinken, ook drinken zij vaak en véél. Nederlandse scholieren gaan bij een landenvergelijking in Europa aan kop met het drinken van alcohol. Bij het gebruik van (soft)drugs onder scholieren op middelbare scholen zien we dat deze in de afgelopen jaren redelijk is gestabiliseerd. Het gevaar van drugs is echter het risico van afhankelijkheid en dit risico is groter bij jonge, intensieve gebruikers.

Om hier meer inzicht in te krijgen en een effectief beleid te ontwikkelen dat gericht is op alcohol- en drugsmatiging bij jongeren, zijn de zes gemeenten in het district en enkele betrokken organisaties in 2007 met een intergemeentelijke samenwerking gestart. Het zijn de gemeenten Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar, de politie van het district Rivierenland en IrisZorg.

Eén van de eerste stappen in dit samenwerkingstraject was het laten onderzoeken van het gebruik van alcohol en drugs door jongeren. Daarmee ontstond een helder, empirisch beeld van de ernst van de problematiek in deze regio. Op basis van die onderzoeksresultaten en de aanbevelingen, diende er een gezamenlijke aanpak tot stand te komen gericht op alcohol- en drugsmatiging bij jongeren. Die aanpak is omschreven in het Plan van Aanpak 2008-2011. In juni 2008 is een projectleider aangesteld en startten we met de uitvoering van de maatregelen op het gebied van alcohol en drugs. Na een wat trage start in 2008 zijn er elk jaar maatregelen bij gekomen. In de 2^e helft van 2010 is een herhalingsonderzoek plaats uitgevoerd door BBSO Nijmegen. Gekeken is wat tot nu toe de resultaten van het project waren. De resultaten kunt u terugvinden in hoofdstuk 2 van dit vervolgplan.

Voor de periode 2012-2013 stellen we dit vervolgplan voor. In 2012 profiteert het project nog van een subsidie van ZonMw en zetten we extra in op een aantal nieuwe ideeën die eerder niet in het

projectplan stonden. Deze nieuwe interventies moeten het project een extra boost geven. Het jaar 2012 is ook belangrijk voor het borgen van de succesvolle interventies. In 2013 (e.v.) gaat het project in afgeslankte vorm door. Het zal nog steeds belangrijk zijn om in te zetten op het terug dringen van alcohol- en drugsgebruik, alleen doen we dat dan op basis van de 'best practices' en een afgeslankt vervolgplan (met ook een afgeslankte begroting).

De kracht van de aanpak zit nog steeds in de samenhang van de maatregelen. Ook in het vervolgplan werken we met drie sporen: communicatie, regelgeving & beleid en handhaving. In hoofdstuk 2 gaan we allereerst verder met een toelichting op de onderzoeken naar het alcohol- en drugsgebruik van jongeren uit de zes gemeenten. In hoofdstukken 3 en 4 gaan we in op de beleidskaders en de doelstelling van het vervolgplan. In hoofdstuk 5 werken we de maatregelen binnen de genoemde sporen verder uit. In de hoofdstukken 6 en 7 behandelen we de organisatie, planning en de financiën.

2. Onderzoek 'Lekker samen van de kaart....., deel twee'

In 2006 is er een eerste onderzoek door BBSO gehouden. Hoofddoel van dat onderzoek 'Lekker samen van de kaart' was het in kaart brengen van de actuele stand van het genotmiddelengebruik in de regio. Na de inwerkingtreding van het plan van aanpak 2008-2011, was het van belang om zicht te krijgen op eventuele wijzigingen in de aard en omvang van de problematiek.

Daarom is er in december 2010 door BBSO een herhalingsstudie verricht naar de aard en omvang van het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren in de gemeenten Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar. De onderzoeksanpak bestond uit een grootschalige internetenquête waarop ruim 1200 jongeren in de leeftijd van 12 tot 24 jaar in de zes gemeenten hebben gereageerd.

Uitkomsten

De resultaten van de enquête leidden samenvattend tot de volgende conclusies over het alcohol- en drugsgebruik bij jongeren in de zes gemeenten in Rivierenland.

Alcoholgebruik

- Bijna de helft van de jongeren (47%) heeft in de maand voorafgaand aan het onderzoek alcohol gedronken. Dit cijfer is wel sterk uitlopend tussen de leeftijdsgroepen; bij de jongste groep (tot 16 jaar) gaat het om 7%, bij de jongeren tussen 16 en 20 jaar 69% en bij de jongvolwassenen 75%.
- De gemiddelde leeftijd waarop jongeren volgens de herhalingsmeting de eerste ervaring met alcohol hebben is 14,6 jaar. In de eerste meting was deze gemiddelde leeftijd 13,9 jaar.
- Het huidige actueel alcoholgebruik van jongeren is, in vergelijking met de eerste meting in 2006, aanmerkelijk afgenomen. Het aandeel jongeren dat de afgelopen maand alcohol heeft gedronken, is met 10% gedaald. Er is geen significant verschil meer in het actueel alcoholgebruik tussen jongens en meisjes.
De afname van het actuele drinken is vooral sterk onder de jongste leeftijdsgroep van 12 tot 16 jaar, bij deze jongeren was in 2006 bijna een kwart (23 %) actuele drinker, nu is dat gedaald naar 7%.
- Op dit moment keuren ouders het drinken van alcohol door hun kinderen minder vaak goed. Volgens jongeren vindt 55% van hun ouders het goed. In 2006 was dat 60%. Een duidelijker ontwikkeling is te zien bij de ouders van kinderen onder de 16 jaar. Daar is sprake van een afname van 38% naar 12%!
- In 2006 werd er door de jongste groep vooral thuis gedronken en bij jongeren vanaf 16 jaar was meer sprake van drinken tijdens het uitgaan. Op dit moment is het thuis (in) drinken bij de drie leeftijdsgroepen even populair.
- Alcoholhoudende dranken worden door jongeren bij de supermarkt, discotheek, café en slijter gekocht. De supermarkt is een populaire plaats voor de aankoop van drank, ook nog voor een deel van de jongeren onder de 16 jaar!

Softdrugsgebruik

- Een vijfde deel van de jongeren heeft wel eens softdrugs gebruikt; jongens veel vaker dan meisjes.
- In de leeftijd 20-23 jaar blijkt dat bijna 40% van de jongeren wel eens geblowd heeft; bij de 12-16 jarigen is dit gemiddeld 3 %.
- Van alle scholieren van 12 tot en met 18 jaar in de zes gemeenten stelt 3% in de afgelopen maand geblowd te hebben. Er is geen verschil met vier jaar geleden.
- Ofschoon het softdrugsgebruik een veel minder wijdverbreid verschijnsel is dan het alcoholgebruik, komt het blowen van hasj of wiet bij jongeren in de leeftijd 16-24 veel voor en

ook de frequentie is hoog. Bij de jongeren die de afgelopen maand hebben geblowd, blijkt bijna een kwart een zeer regelmatige gebruiker te zijn (20 keer of vaker per maand).

- De twee belangrijkste kanalen voor het verkrijgen van softdrugs door jongeren zijn vrienden en coffeeshops. Bij de jongste leeftijdsgroep zijn naast vrienden ook schoolgenoten een belangrijk kanaal aangezien de aankoop via coffeeshops voor hen veel lastiger is.
- (Soft) drugsgebruik door de jongeren wordt door de ouders, in tegenstelling tot alcoholgebruik nauwelijks geaccepteerd. Bovendien blijkt dat men vaak niet op de hoogte is van het blowen door hun kinderen (bijna de helft van de ouders).

Harddrugsgebruik

- Gebruik van harddrugs komt bij 5% van de jongeren voor, en dan vooral bij de jongeren van 20-24 jaar. Dit cijfer is een fractie lager dan in 2006 (6%).
- Jongeren van 12-16 jaar gebruiken nauwelijks harddrugs.
- Bij 4% van de jongeren van 16 tot 20 jaar is sprake van experimenteel en soms recentelijk gebruik
- Bij de groep jong volwassenen wordt bij circa 5% regelmatig harddrugs (vooral XTC) gebruikt.
- De groep jongeren die harddrugs gebruikt doet dit bij voorkeur in een discotheek, op een feest of een houseparty; bovendien wordt ook relatief vaak bij vrienden thuis gebruikt.

Combinatie alcohol en drugs

- Het gecombineerd gebruik van alcohol en drugs door jongeren is afgenomen. In 2006 combineerde 10% van de jongeren wel eens alcohol en drugs, op dit moment is dat 3%. Vooral de combinatie alcohol samen met wiet/hasj werd en wordt soms nog (vooral) door jongens toegepast.

Belangrijkste conclusies

- Het alcoholgebruik onder jongeren is afgenomen.
- Vooral de jongste groep drinkt minder en start op iets latere leeftijd.
- Frequentie en intensiteit van alcoholgebruik is licht gedaald.
- Jongeren menen nog te vaak dat na hun 16^e verjaardag ongelimiteerd gedronken mag worden.
- Ouders keuren drinken van alcohol door jongere pubers minder vaak goed.
- Softdrugsgebruik bij jongeren is gelijk gebleven.
- Harddrugsgebruik is nagenoeg gelijk gebleven.
- Minder vaak combinatiegebruik van alcohol en drugs onder jongeren.
- Inspanningen gericht op alcoholmatiging onder jongeren beginnen vruchten af te werpen.

3. Beleidskader

Het Plan van Aanpak 2008 – 2011 was gebaseerd op drie beleidsterreinen, te weten:

- a. Jeugd en welzijn;
- b. Gezondheid(szorg) en
- c. Openbare orde en Veiligheid.

Deze beleidsterreinen zijn ook voor het vervolgplan relevant. De pijlers van het vervolgplan 2012-2013 zijn **preventie** (waar Jeugd en welzijn en Gezondheidszorg onder vallen) en **handhaving** (waar Openbare orde en Veiligheid onder valt).

Preventie

Preventie is zowel het voorkomen, het uitstellen, het verminderen als het aanpakken van risicogedrag. Alleen door een effectieve samenwerking met alle partijen kan een verandering in gedrag ontstaan met als doel het verminderd gebruik van alcohol en drugs door jongeren onder de 16 jaar. Gemeenten hebben een wettelijke taak als het gaat om -preventief- volksgezondheidsbeleid, de wet op de jeugdzorg én de WMO.

In het plan van aanpak 2008-2011 zijn voor de beleidsterreinen Jeugd en welzijn en Gezondheidszorg een aantal werkdoelen geformuleerd:

Jeugd en welzijn: het gebruik als centraal thema bij jeugdigen aan de orde stellen, betrokkenheid van professionals vergroten, inzet van onderwijs en ouders vergroten, uitbreiding van voorzieningen vanuit jongerenwerk en alternatieven bieden voor (hang)jongeren en specifieke groepen probleemgebruikers. Deze werkdoelen blijven van toepassing voor 2012 en 2013.

Gezondheidszorg: het gebruik als gezondheidsprobleem op de agenda krijgen, tegengaan van excessief gebruik, in beeld krijgen van specifieke probleemgebruikers, versterking afstemming jongerenwerk en hulpverlening en verbeteren van de toegang en aanbod van verslavingszorg. Vanuit de landelijke overheid worden per 4 jaar speerpunten vastgesteld in relatie met de volksgezondheid. De 11 gemeenten in de regio Arnhem¹ hebben een aantal jaren geleden de handen ineen geslagen en een gezamenlijke regionale nota gezondheidsbeleid vastgesteld (de nota volksgezondheid "Geniet! Eet en drink met mate(n)" 2008-2011). De nota voor de nieuwe periode – lopend van 1 januari 2012 tot en met 31 december 2014 – wordt nu in de diverse raden voorgelegd ter besluitvorming.

De gemeenten hebben keuzevrijheid in de manier waarop invulling wordt gegeven aan de regionale ambitie. Uitgangspunt de komende jaren is de doorontwikkeling van de huidige speerpunten (overgewicht, alcoholgebruik en psychische problematiek, met als doelgroep Jeugd). Daarnaast worden er drie nieuwe speerpunten benoemd:

- psychische gezondheid volwassenen
- seksuele gezondheid jongeren
- ouderengezondheidszorg

Voor ons project is de regionale ambitie met betrekking tot alcohol van belang. Deze is als volgt opgenomen in de regionale gezondheidsnota:

Het alcoholgebruik door jongeren verder tegengaan en het schadelijk alcoholgebruik en de daaraan te relateren openbare orde-problematiek te verminderen

¹ Gemeenten Arnhem, Renkum, Lingewaard, Overbetuwe, Zevenaar, Duiven, Rijnwaarden, Rheden, Westervoort, Rozendaal en Doesburg.

In aanvulling op deze thema's is ook de Wmo relevant voor het vervolgplan: de Wet maatschappelijke ondersteuning heeft in een negental prestatievelden beschreven op welke aspecten de overheid een rol wil spelen in het leven van de burger. Centraal in de Wmo staan de begrippen "zelfredzaamheid" en "participatie, ook wel samengevat als het compensatiebeginsel. Iedere burger, ongeacht beperkingen, moet 'mee kunnen doen'. Prestatieveld 2 is qua inhoud van belang voor het vervolgplan 2012-2013. Prestatieveld 2 is het bieden van, op preventie gerichte, ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden. Het gaat dan om vijf functies: (1) informatie en advies; (2) signaleren en risicotaxatie; (3) toeleiden naar hulp; (4) het bieden van licht pedagogische hulp en (5) de coördinatie van zorg. Het Centrum voor Jeugd en Gezin is een belangrijke schakel voor dit prestatieveld.

Het doel van het CJG is het realiseren van toegankelijke hulpverlening, vroegtijdig signaleren en ingrijpen en gecoördineerde samenwerking. Het basismodel voor het CJG bestaat uit de 5 functies van prestatieveld 2 Wmo, het basistakenpakket van de jeugdgezondheidszorg en heeft een schakel met het Bureau Jeugdzorg en de zorgstructuren in het onderwijs (ZAT's). De gemeenten zullen bij de lokale uitvoering van het beleid zoveel mogelijk gebruik maken van de bestaande structuren (zoals het CJG) en verbindingen leggen met aanpalende beleidsterreinen (zoals jeugdbeleid, welzijnsbeleid, ruimtelijke ordening, sportbeleid en milieu).

Handhaving

Werkdoel voor het beleidsterrein Openbare orde en Veiligheid in het plan van aanpak 2008-2011 was het bestrijden van uitgaansgeweld en vernielingen (bijv. door middel van medewerking zoeken van horecaondernemers bij de aanpak van uitgaansoverlast).

In de jaren 2009 en 2010 namen we deel aan een landelijke pilot met betrekking tot het toezicht op naleving van de Drank- en Horecawet (DHW). Met de inzet van middelen van het ministerie van VWS en de VWA waren er voor de zes gemeenten twee toezichthouders werkzaam die controleerden op naleving van de DHW, met alcohol en jeugd als specifiek aandachtsgebied (verstrekking van alcohol onder de 16, alcoholgebruik op de openbare weg, ...).

In 2011 hebben vijf gemeenten (Westervoort niet) dat toezicht doorgezet met één toezichthouder. Daarmee liepen we vooruit op de vaststelling van de nieuwe DHW die in 2012 van kracht gaat. De wijziging van de DHW staat geheel in het teken van het terugdringen van het alcoholgebruik onder (met name) jongeren en het zoveel mogelijk voorkomen van alcoholgerelateerde verstoring van de openbare orde. De meest in het oog springende wijzigingen zijn:

- De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de nieuwe DHW ligt exclusief bij de burgemeester (is op dit moment nog een verantwoordelijkheid van het college van B&W).
- De sanctiemogelijkheden van een burgemeester in geval van (aanhoudende) overtredingen van vergunninghouders worden uitgebreid. Bij supermarkten die binnen één jaar drie keer niet naleven kan de burgemeester sluiting van de alcoholafdeling (voor een bepaalde periode) afdwingen.
- De verantwoordelijkheid voor het toezicht op de naleving van de DHW komt bij gemeenten te liggen (voorheen bij VWA).
- Jongeren onder de 16 jaar worden strafbaar gesteld als ze alcohol bij zich hebben op voor publiek toegankelijke plaatsen (met uitzondering van locaties als supermarkten).
- De gemeente krijgt bevoegdheden om
 - toegangsleeftijd te koppelen aan horecasluitingstijd,
 - toepassing van happy hours en prijsacties te beperken,
 - verplichte verordening voor sport- en andere verenigingen met paracommerciële vergunning.

De achterliggende gedachte van de wijziging in de DHW, het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren, sluit volledig aan bij de doelstellingen van het vervolgplan. Met dit vervolgplan

kunnen de gemeenten de mogelijkheden en verantwoordelijkheden die de nieuwe DHW met zich mee brengt goed en integraal inpassen en verder uitwerken.

Conclusies

Uit de ervaringen van de voorgaande jaren, de aanbevelingen uit het herhalingsonderzoek en de beleidsmatige kaders concluderen we het volgende:

- De aanpak van alcohol- en drugsmatiging begint vruchten af te werpen.
- De achterliggende doelen van de wettelijke kaders voor preventie (volksgezondheidsbeleid, WMO, CJG) en voor handhaving (DHW) sluiten heel goed aan bij de doelstellingen van het project.
- De aanpak zou ook na 2012 doorgezet moeten worden. We moeten het, nog steeds, hebben van de lange adem!
- Die aanpak is het sterkst wanneer de zes gemeenten blijven samenwerken.
- We willen borgen wat goed gaat en loslaten wat weinig tot geen effect heeft of niet van de grond komt.
- De andere vijf gemeenten rondom gemeente Arnhem (Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal en Doesburg) zijn aangesloten op de visie, zoals verwoord in ons vervolgplan 2012-2013.

4. Doelstelling

Hoofddoelstelling

Het hoofddoel in het plan van aanpak 2008-2011 was *“Vermindering van alcohol- en drugsgebruik door jongeren in de leeftijd van 10 tot 24 jaar, tussen 2008 en 2011. De focus van onze aanpak richt zich in het bijzonder op de leeftijdscategorie 10-18 jaar.”*

Voor 2012 en 2013 blijft dit hoofddoel overeind. Ook de focus op de groep van 10-18 jaar blijven we hanteren. Deze groep is het meest kwetsbaar en beter bereikbaar dan de oudere jeugd.

Subdoelen

Op basis van de aanbevelingen uit het herhalingsonderzoek en onze ervaringen met maatregelen uit het eerdere plan van aanpak formuleren we voor 2012 en 2013 de volgende subdoelen:

- Jongeren gaan verstandig om met alcohol. Dat wil zeggen: géén alcohol onder de 16 jaar en daarna alleen met mate.
- Jongeren gebruiken minder (soft- en hard-)drugs (in vergelijking tot metingen in onderzoek BBSO).
- Ouders begeleiden jongeren in het stellen en naleven van de norm “geen alcohol onder de 16 jaar”.
- Aanbieders dragen bij aan het verantwoorde alcoholgebruik van jongeren: onder de wettelijke leeftijd van 16 jaar ‘geen druppel’, daarna met mate.
- De professionals rondom de jongeren signaleren risicogedrag en verwijzen adequaat door.

Indicatoren

De bijbehorende interventies kunnen meetbaar gemaakt worden. Met behulp van de onderzoeken van BBSO (in 2006 en 2010) zijn er indicatoren vast te stellen. Deze richten zich op “de leeftijd van het eerste gebruik van alcohol en/of drugs”, “de hoeveelheid genomen alcohol en/of drugs per keer” en “de mate van acceptatie van ouders/verzorgers van het gebruik”. In het kader van de gemeentelijke regierol in het jeugdbeleid & en de aanstaande jeugdzorg is een vroegtijdige signalering en een adequate doorverwijzing naar de hulpverlening essentieel.

<i>indicator</i>	<i>2006</i>	<i>2010</i>	<i>streven voor 2012</i>
Gemiddelde leeftijd 1 ^e gebruik alcohol	13,9	14,6	14,9
Gemiddelde leeftijd 1 ^e gebruik drugs	15,8	15,9	16,2
Hoeveelheid genomen alcohol (%) (5 of meer alcoholische drankjes bij 1 gelegenheid)	45	41	38
Hoeveelheid genomen drugs (%) ²			
1 joint	70	80	85
Meer dan 1 joint	30	20	15
Mate van goedkeuring ouders gebruik alcohol (%)	59	55	50
Mate van acceptatie ouders gebruik drugs (%)	6	6	5

Bronnen

De genoemde indicatoren zijn te destilleren uit meerdere bronnen die zicht geven op de problematiek en het eventuele effect van de maatregelen. Te noemen zijn:

² Bij deze percentages gaat het om de groep die wel al eens geblowd heeft. Er wordt onderscheid gemaakt tussen degenen die één joint rookten en degenen die meer dan een joint rookten. Daarom is de optelsom van de percentages altijd 100 en is het streven om het percentage dat één joint gebruikt heeft omhoog te krijgen (want dan daalt het aantal gebruikers van meer dan een joint).

- Het Emovo-onderzoek van de VGGM. Ieder jaar wordt een doelgroep onderzocht op vooraf vastgestelde onderwerpen. Eens in de 4 jaar worden de jongeren van het tweede jaar van het voortgezet onderwerp “onderzocht” aan de hand van een vragenlijst. Het gebruik van alcohol en drugs en de acceptatie van ouders maken deel uit van deze lijst.
- De vragenlijst behorend bij de zorgadviesteams (ZAT's) van het voortgezet onderwijs. Iedere leerling, die risicogedrag vertoont wordt in een ZAT besproken. Vragen inzake het alcohol en drugsgebruik zijn opgenomen in deze vragenlijst.
- De gegevens vanuit de politie. Zodra er sprake is van een misdrijf EN er zijn kinderen (tot 12 jaar) bij betrokken, wordt deze ook gemeld bij Bureau Jeugdzorg. Door middel van een registratiesysteem – genaamd Prokid – worden de risico's vertaald in kleuren, oplopend van wit, geel, oranje en rood.
- De gegevens uit een nieuw herhalingsonderzoek van BBSO, in het najaar van 2012.

5. Drie sporen: communicatie – regelgeving & beleid – handhaving

Het overmatig alcohol- en drugsgebruik is nog steeds een serieus probleem dat om een serieuze en ambitieuze aanpak vraagt. De maatregelen die genomen worden, zullen ook in de nieuwe planperiode 2012-2013 daarom stevig en overtuigend moeten zijn. Een brede, samenhangende aanpak is essentieel. Daarbij hanteren we de drie sporen uit het originele plan van aanpak: communicatie, regelgeving & beleid en handhaving.

In 2012 profiteert het project van extra beschikbare middelen in de vorm van de ZonMw-subsidie. Daarom zullen we in 2012 een versterkte inzet plegen. Op basis van de ervaringen uit 2008-2011 en uit 2012 zullen we daarna vanaf 2013 nog enkel de echt succesvolle instrumenten inzetten: borgen wat goed gaat, loslaten wat weinig tot geen effect heeft of wat niet van de grond komt.

In dit hoofdstuk werken we uit welke maatregelen we in 2012 (opnieuw) in willen zetten. Voor zover dat mogelijk is werken we ook uit welke maatregelen we in ieder geval graag willen borgen in 2013 (en verder). Op basis van de ervaringen uit 2012 zullen we, via een addendum of uitvoeringsplan, de aanvullingen voor 2013 voorleggen.

Het spoor Communicatie

Op het terrein van de *Communicatie* zullen we de boodschap opnieuw breed uitdragen en zullen we steeds weer heel zichtbaar moeten zijn:

- Naar het publiek en dan in het bijzonder de jongeren en de ouders.
Daarbij zal de toon van de boodschap nog veel steviger, directer, harder en rauwer moeten zijn. Minder vriendelijk dan afgelopen jaren. Aansluiten bij landelijke campagnes. De boodschap en de boodschapper moeten hetzelfde uitstralen.
- Met het werkveld: draagvlakvorming en aanspreken op verantwoordelijkheid zijn daarbij de kernwoorden. Afspraken met alcoholverstrekkers (in het bijzonder de horeca en de supermarkten/slijters) enerzijds en met zorgverleners anderzijds. Met name in de vorm van convenanten waarbij we de verantwoordelijke partners en deelnemers met de nieuwe verruimde regelgeving in de hand nog meer zullen aanspreken en afrekenen op hun verantwoordelijkheid.
- Tot slot door een verdere versterking van de onderlinge afstemming tussen gemeenten. Dat wil zeggen allemaal samen dezelfde boodschap uitdragen en vooral ook allemaal samen de naleving daarvan aanpakken en afdwingen.

In 2012 zullen we dus nog steviger proberen de boodschap rond alcohol en drugs over te brengen. Dat doen we als volgt:

Communicatie over regels.

Nog meer willen we aansluiten op de maatregelen in de nieuwe Drank- en Horecawet. De daarin genoemde maatregelen als verscherpt toezicht op alcoholverkoop, het beter en sneller kunnen sanctioneren van supermarkten die de leeftijdsgrenzen niet naleven, de invoering van het zogenaamde vroeger uitgaan en het strafbaar stellen van jongeren onder de 16 jaar die drank in hun bezit hebben, zullen wij -aansluitend op landelijke publiciteitscampagnes- ook lokaal zeer nadrukkelijk onder de aandacht brengen en uitdragen.

Ook na 2012 zullen we blijven communiceren over alcohol en drugs (-preventie).

Voorlichting.

Voorts zullen we de uitkomsten van het laatstgehouden BBSO nog meer naar buiten brengen. Alle organisaties die met jeugd en jongeren te maken hebben (basisonderwijs, voortgezet onderwijs, jeugd- en jongerenwerk, sportverenigingen, horeca en uitgaanscentra en kantinehoudende

verenigingen) houden we deze uitkomsten voor en vragen we daarin hun rol te vervullen en verantwoordelijkheid te nemen. Ook het CJG kan hier een rol in vervullen. Verder zullen we de ROC's meer benaderen met informatie over alcohol en drugs en het inpassen van deze informatie en voorlichting in hun les- en activiteitenprogramma's.

Jongeren.

In 2012 willen we met name de jongeren nog meer en directer proberen te bereiken door het inzetten van zogenaamde Watergirls bij jongerenfestiviteiten, schoolfeesten, popconcerten, festivals en dergelijke maar ook door daar te gaan werken met stands met zogenaamde Happy Drinks. Dit zijn activiteiten die bij met name jongeren zullen aanslaan maar die uiteraard naar onze verwachting ook andere doelgroepen zullen aanspreken. Daarom zal daarnaast bezien worden of we deze instrumenten ook kunnen inzetten op kermissen, schuttersfeesten, carnavalsfeesten, carnavalsoptochten en bij andere plaatselijke festiviteiten.

Ouders.

In 2012 willen we verder veel meer inzet plegen op het bereiken van de ouders. Dat willen we vooral doen door informatie en activiteiten rond alcohol en drugs meer te koppelen aan en te combineren met ouderavonden, 10-minutengesprekken en introductiedagen.

We zullen daarbij ook met name voor het basisonderwijs nagaan hoe we in plaats van het huidige vrij omvangrijke programma korte veel directe programma's kunnen aanbieden die dan ook weer gemakkelijker te combineren zijn met bijvoorbeeld ouderavonden.

Maar ook voor wat betreft het voortgezet onderwijs zullen we in de komende twee planjaren blijven inzetten op informatie en voorlichting aan ouders. Ook hier via ouderavonden en introductiedagen. Tenslotte willen we ouders nog meer gaan bereiken door in de verschillende gemeenten de dorps- en wijkraden intensiever te benaderen over voorlichting en informatie rondom alcohol en drugs.

Drugsmaand.

De drugsmaand zal ook in de komende planperiode een belangrijk speerpunt zijn en daarbij zullen we alle in de afgelopen jaren succesvol gebleken activiteiten weer inzetten en ook breed en intensief communiceren.

In het kader van blijvende aandacht voor drugs willen we de drugsmaand na 2012 ook nog inzetten.

Gemeentelijke websites.

Op de gemeentelijke websites is alle informatie over het project en over alcohol en drugs breed beschikbaar. In 2012 zullen we nog meer gaan proberen alle jongerenorganisaties, jongerensozen en alle scholen te linken aan deze info op gemeentelijke websites.

Sociale Media.

Een ander speerpunt op het gebied van de communicatie-inzet zal zijn het veel meer gaan gebruiken en benutten van de sociale media (you tube, facebook, twitter, hyves, linkedin). Bezien wordt ook of via deze kanalen forums voor ouders ontwikkeld kunnen worden. Bekeken wordt of een aantal korte filmpjes uitgebracht kunnen worden die dan via deze sociale media verspreid worden.

Het spoor Regelgeving en beleid

De werkdoelen van het project moeten ook in 2012 een goede inbedding hebben in bestuurlijke en juridische maatregelen en in (zoveel mogelijk uniform) beleid in de zes deelnemende gemeenten.

- Dat doen we door in ieder geval één hoofdlijn van beleid te blijven hanteren. De basis daarvoor is dit vervolgplan en de uitvoering van de daarin aangegeven drie sporen. Het spoor regelgeving en beleid heeft vooral een basis in de afstemming van APV's, relevante verordeningen en vergunningenstelsels. En daarnaast in het opstellen en vastleggen van

convenanten en afspraken met verstrekkers van alcohol over draagvlak, commitment, betrokkenheid en verantwoordelijkheid en over daadwerkelijk handhaven. De nieuwe Drank- en Horecawet zal daarbij extra aandacht moeten krijgen.

- Een bijzonder aandachtspunt binnen het spoor van regelgeving en beleid blijft de noodzaak om af te stemmen met de gemeenten Arnhem en Nijmegen omdat veel jongeren uit de zes gemeenten in deze steden uitgaan.
- Ondanks het feit dat we al veel bereikt hebben, moet er nog veel gedaan worden om ons doel te bereiken! De regels en het beleid, die centraal staan in de doorstart van het project, moeten zich primair richten op het veranderen van het gedrag van de jongeren. Daarbij zullen we moeten blijven praten en samenwerken met de andere partijen rondom de jongeren. Vooral ouders, de scholen, de slijterijen, sportverenigingen, de horecaondernemers en de gemeente zijn belangrijke partijen. Hierbij moet we ons realiseren dat iedere partij verschillende belangen heeft en de kennis van de effecten van alcoholgebruik op jonge leeftijd verschilt.

Om de doelgroep te bereiken is het van belang daar de interventies aan te bieden waar de leefwereld van de jongeren is:

Thuis: alcoholgebruik en normstelling.

Jongeren “leren” vaak in eerste aanleg thuis alcohol te gebruiken. Het is van belang in de thuissituatie de voorbeeldfunctie van ouders te ondersteunen en de kennis van ouders over de effecten van alcohol en vooral van alcoholgebruik op jonge leeftijd te vergroten.

In dit verband zullen we een aantal keer uitgaansavonden voor ouders (in Arnhem) organiseren om op die wijze ouders inzicht te geven in hoe uitgaan en het uitgaansleven anno nu in elkaar steekt en hoe ze daar richting hun kinderen mee om zouden kunnen gaan. Deze avonden worden opgezet en begeleid door Iriszorg.

De inzet is dat jongeren verstandig omgaan met alcohol. Dat betekent:

- géén alcohol onder de 16 jaar,
- dat ouders de norm ten aanzien van deze leeftijdsgrens stellen en over brengen,
- dat ook na 16 jaar alcoholmatiging van het grootste belang is.

Daar waar jongeren vanaf 12 jaar toch in de fout gaan zal het instrument Boete-Kanskaart ingezet worden.

Onderwijs.

In het onderwijs zullen we de bestaande zorgstructuren (ZAT's) blijven benutten. In het voortgezet onderwijs gebruiken we het lespakket De Gezonde School en voor het basisonderwijs kiezen we, in overleg met de scholen, voor preventie op maat. We zetten intermediairs / professionals (zoals Iriszorg) in om die preventiepakketten aan de man te brengen in het onderwijs.

De inzet is dat alle scholen voor voortgezet onderwijs tenminste één maal per jaar meedoen aan een preventieactiviteit in het kader van dit project.

Vrije tijd.

Op het gebied van vrije tijd van jongeren (uitgaan, evenementen, festivals) zal in dit kader het peerproject, in een andere opzet, een belangrijke rol krijgen. Het jongerenwerk speelt daarin een belangrijke rol (veldwerk). Het jongerenwerk heeft ook een rol in het continueren van de gemaakte afspraken over alcohol en / in jeugdhonken.

Het veldwerk zal dan ook gecontinueerd worden en we richten ons er op dat in iedere gemeente tenminste één maal bij een grote activiteit een inzet van peers plaatsvindt.

Daarnaast zetten we nieuwe elementen in, zoals de al eerder genoemde Watergirls en Happy Drinks.

Aanbieders en alcoholgebruik.

De hier in te zetten instrumenten richten zich vooral op het voortzetten van afspraken met sportverenigingen en andere kantine-houdende verenigingen en op het warm en actueel houden daarvan.

Uitermate belangrijk blijven hierbij verder de horecaconvenanten en in het verlengde hiervan de afspraken met supermarkten en slijterijen.

Professionals.

Een belangrijk beleidsaspect is tenslotte de rol van de professionals in relatie tot jeugd en jongeren en de bijdrage die zij in hun contacten met jeugd en jongeren kunnen bieden aan preventie en signalering.

In de komende planperiode zal daarom naast de hiervoor al voor het onderwijs aangegeven instrumenten ook van andere professionals inzet op dit terrein gevraagd worden. Dat zal inhouden dat we de screening jeugdgezondheidszorg zullen handhaven, dat we de BBSO-indicatoren en de uitkomsten van de Emovo-onderzoeken zullen blijven betrekken bij ontwikkelen van beleid en het aansturen van in te zetten instrumenten en interventies.

Daarnaast zullen we vooral via Iriszorg professionals en semi-professionals die met alcohol en drugs geconfronteerd kunnen worden scholen en trainen in vroegsignalering en doorgeleiding. Wij denken aan met name de medewerkers van de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's), huisartsen en de medewerkers van de ZAT-teams, maar daarnaast ook aan maatschappelijk werk, thuiszorgmedewerkers en schoolverpleegkundigen.

Met de screening jeugdgezondheidszorg willen we na 2012 sowieso door blijven gaan.

Het spoor Handhaving

Voor het succes van het project is handhaving een essentieel spoor. In de afgelopen jaren hebben de samenwerkende gemeenten de grote meerwaarde ervaren van 'eigen' toezichthouders voor de Drank en Horecawet (DHW). Het feit dat zowel jongeren zelf als alcoholverstrekkers (horeca, sportkantine, winkels, organisatoren van evenementen) door de toezichthouder gecontroleerd en als het nodig is beboet kunnen worden heeft veel positieve effecten gehad voor het project. De toezichthouder ziet er actief op toe dat de regels nageleefd worden en geeft informatie over de DHW aan alcoholverstrekkers, jongeren en hun ouders.

Met de nieuwe DHW krijgen gemeenten meer mogelijkheden om alcoholgebruik door jongeren terug te dringen, onder andere omdat alcoholbezit door jongeren onder de 16 strafbaar wordt. Voor de inzet van maatregelen binnen het spoor handhaving betekent dit dat we in de komende periode inzetten op:

Voortzetten toezicht DHW bij gemeenten.

Dat betekent enerzijds dat we toezicht (blijven) houden op naleving van de DHW door de inzet van een toezichthouder. Dat alcoholbezit onder de 16 strafbaar wordt is in dat opzicht een vooruitgang. Anderzijds betekent het dat we, waar mogelijk en nodig, de nieuwe mogelijkheden van de DHW benutten:

- de extra sanctiemogelijkheden voor overtredingen door alcoholverstrekkers;
- de bevoegdheden op het gebied van sluitingstijden;
- de bevoegdheden op het gebied van het beperken van 'alcoholacties';
- de bevoegdheid voor een verplichte verordening voor sport- en andere verenigingen met een paracommerciële vergunning.

Omdat het toezicht op de DHW een wettelijke taak voor gemeenten wordt zullen we hier ook na 2012 mee verder moeten.

Continueren van de Boete- of Kanskaart trajecten.

Jongeren (vanaf 12 tot en met 18 jaar) die een overtreding begaan onder invloed van alcohol krijgen de keuze: een boete of een kans. Die kans houdt een leertraject bij Iriszorg in. Ook de

ouders van deze jongeren worden uitgenodigd voor een bijeenkomst bij Iriszorg. Het betrekken van de ouders bij dit traject is in de afgelopen jaren een uitdaging gebleken. Dat zal dus onze nadrukkelijke aandacht houden in de komende jaren. We verwachten in 2012 zeven trajecten voor de Boete- of Kanskaart.

In 2013 (en verder) willen we de Boete- of Kanskaart continueren.

Mysteryguestonderzoek.

In het mysteryguestonderzoek test een 16-minner incognito de verkoop van drank. De mysteryguest onderzoeken in 2009 en 2010 hebben veel opgeleverd. Van een correcte naleving van de DHW van ongeveer 20% in 2009 tot een naleving van 80% in 2010 (op dezelfde locaties). In 2011 en 2012 voeren we het mysteryguest onderzoek op andere locaties uit. Belangrijkste doel van het onderzoek is om te weten hoe het met de naleving van de DHW gesteld is, niet om alcoholverstrekkers te beboeten.

Het mysteryguestonderzoek levert veel waardevolle informatie op over de naleving van de regels van de DHW. En er gaat een preventieve werking van uit. Om die reden willen we deze maatregel ook na 2012 blijven uitvoeren.

Samenwerking met horeca en supermarkten

In 2012 werken we in afstemming met elkaar aan het realiseren van een (zo uniform mogelijk) convenant met de horeca. De wijzigingen van de DHW nemen we in dat convenant mee.

Waar mogelijk en nodig maken we afspraken met supermarkten over verkoop in glaswerk bij - grote- evenementen.

Informeren ouders van jongeren met drugs door politie

De politie houdt jongeren aan met drugs in hun bezit. Als het gaat om minderjarige jongeren, worden de ouders geïnformeerd door de wijkagent. Tevens wordt een brief van de burgemeester van de betreffende gemeente overhandigd. In de brief wordt gewezen op de gevaren van het gebruik van drugs.

Onderzoek naar 'Ageviewers', een leeftijdscontrolesysteem.

Om te bepalen of een klant oud genoeg is om alcohol te kopen experimenteert een aantal alcoholverkopers in de regio Achterhoek met 'Ageviewers'. Met die Ageviewer worden kopers van alcohol op afstand op leeftijd gecontroleerd, via een kastje met een camera. Zo kan, met hulp op afstand, de aankoop van alcohol worden goed- of afgekeurd. In onze regio zullen we in 2012 onderzoeken of het systeem van de Ageviewers ook nuttig en inzetbaar is.

Inzet van ID-swiper bij evenementen

Om evenementenorganisatoren te ondersteunen bij correct alcoholbeleid heeft Bureau Nuchter de ID-swiper ontwikkeld. Binnen enkele seconden na het doorhalen van een paspoort of ID-kaart berekent de ID-swiper de leeftijd en toont deze op de display. Zowel met optische als met geluidssignalen wordt duidelijk gemaakt of iemand de minimumleeftijd heeft bereikt. Daarmee is het makkelijk en snel bepalen of iemand bijvoorbeeld wel of geen polsbandje voor alcohol krijgt. Binnen het project willen we in 2012 een keer experimenteren met de ID-swiper.

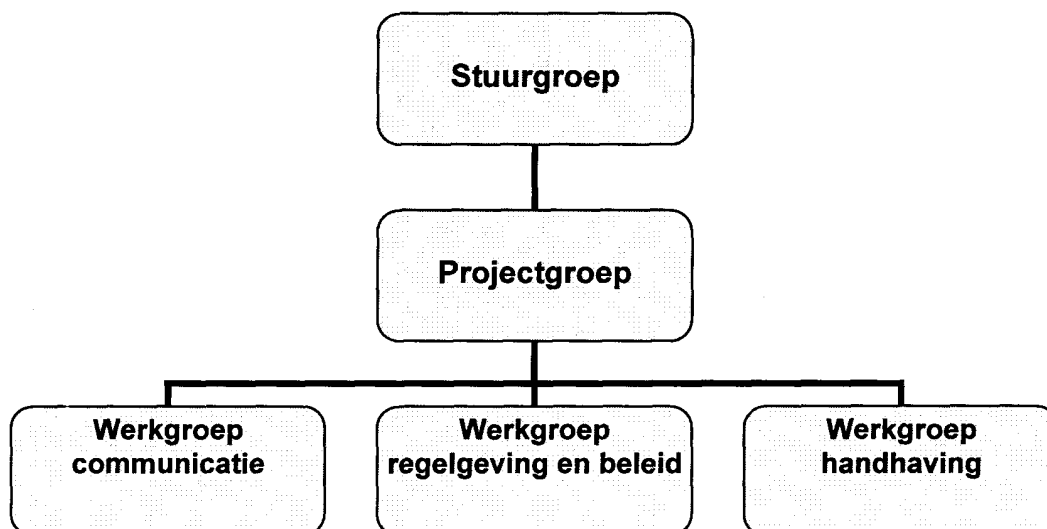
Samengevat

In onderstaand schema vatten we de maatregelen samen. We maken een onderverdeling in een aantal 'ingangen' waarlangs een vermindering van het alcoholgebruik (en ook drugs) zou kunnen plaatsvinden. In het volgende hoofdstuk werken we de organisatie en planning voor 2012 en 2013 verder uit.

	Communicatie	Regelgeving & beleid	Handhaving
Thuis	-Voorbeeldfunctie en voorlichting	-Voorbeeldfunctie en voorlichting	
Onderwijs	-Drugsmaand	- Kortere en directere programma's in combinatie met ouderavonden en dergelijke. -De Gezonde school -Zorgstructuur	
Vrije tijd	-Watergirls, Happy Drinks -Drugsmaand -Sociale media	-Afspraken sportclubs -Peerproject	-Horecaconvenant -Afspraken met supermarkten -Ageviewers -ID-swiper -Mysteryguest -Boete- of Kanskaart
Jongerenwerk		-Veldwerk / jongerenwerk -Peerproject	
Gezondheid		-Screening JGZ -Samenwerking met zorgverleners	
ALLE TERREINEN	-Algemene voorlichting en communicatie. Versterken naar organisaties en instellingen die met jeugd en jongeren te maken hebben.		-Toezicht op DHW

6. Organisatie

De huidige projectstructuur bestaat uit de stuurgroep, de projectgroep en de werkgroepen 'communicatie', 'regelgeving en beleid' en 'handhaving'.

- **Stuurgroep:** het Districtsoverleg van het politiedistrict Rivierenland Gelderland-Midden fungeert als stuurgroep. Hierin hebben de burgemeesters van de 6 gemeenten, de districtschef van politie en de verwervingsofficier van het Openbaar Ministerie zitting. Bij afwezigheid zorgt men voor interne vervanging. Vanwege de nauwe samenhang tussen openbare orde enerzijds en jeugdbeleid/gezondheid anderzijds, zorgen stuurgroepleden intern voor terugkoppeling en afstemming.
- **Projectgroep:** een projectgroep van ambtenaren uit de 6 gemeenten, met daarin diverse disciplines (openbare orde, jeugdgezondheid, jeugdbeleid) bereidt voor en stuurt de uitvoering aan. Hierin heeft tevens een deskundige uit de verslavingszorg zitting.
- **Werkgroepen:** vanuit de projectgroep zijn werkgroepen gevormd rondom de drie sporen. In deze werkgroepen worden de maatregelen van de drie sporen uitgewerkt en ten uitvoering gebracht.

Het voorzitterschap van de stuurgroep wordt afwisselend door de burgemeesters van de zes gemeenten ingevuld. De regionale projectleider is voorzitter van de projectgroep. In de werkgroepen zitten ambtenaren voor.

Deze projectstructuur (aansturing door stuurgroep en projectgroep, uitwerking in werkgroepen en regionale projectleiding) willen we in 2012 handhaven. Dat betekent dat de gemeenten in 2012 ambtelijke inzet moeten blijven leveren voor invulling van de projectgroep en werkgroepen en gezamenlijk het opdrachtgeverschap voor de projectleider dragen.

De deelnemende gemeenten zullen een actieve inbreng moeten blijven leveren in 2012. Die inbreng zal neerkomen op ongeveer 3-4 uur per week. Op jaarbasis is dit 150-200 uur.

Voor centrale aansturing is in 2012 de inzet van een projectleider nog nodig. De huidige omvang van 3 dagen per week zal voldoende zijn (0,6 fte).

Na 2012 passen we de structuur aan aan wat nodig is. Naar verwachting vervallen de werkgroepen per spoor en de centrale projectleiding en wordt de coördinatie met een beperkt aantal uren vanuit de gemeenten zelf verzorgd. De ambtelijke inspanningen van gemeenten zijn in

(vanaf) 2013 gericht op het borgen van de effectieve maatregelen (onderbrengen in regulier beleid).

Samenwerking

Instanties die in ieder geval bij de uitvoering betrokken blijven zijn Iriszorg, GGD / Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM), het Openbaar Ministerie, Hlt Gelderland. Waar mogelijk vragen we deze organisaties om een deel van voorbereiding en uitvoering van maatregelen op zich te nemen.

Vanwege het regionale aspect zullen we afstemming en samenwerking blijven zoeken met de gemeenten Arnhem en Nijmegen. Voor wat betreft de samenwerking met de vijf andere gemeenten uit de gezondheidsregio Arnhem: waar dat een meerwaarde oplevert werken we samen.

7. Financiën

	2012	2013
TOTAAL	€ 300.000	

Uitgaven en Inkomsten

Uitgaven 1° spoor: Communicatie Maatregel/Onderwerp	NR	Kosten 2012	Kosten 2013
Algemene voorlichting en Communicatie	A1	€ 13.000	p.m.
Voorlichting in kader van nieuwe Drank- en Horecawet	A2	€ 2.000	
Drugsmaand	A3	€ 22.000	p.m.
Watergirls	A4	€ 5.000	
Happy Drinks	A5	€ 4.000	
Promotiefilmpjes	A6	€ 3.500	
Inzet Sociale media	A7	€ 3.000	
Voorlichting op maat in het Primair Onderwijs	A8	€ 5.000	
Voorlichting in het Voortgezet Onderwijs	A9	€ 3.000	
Voorlichting naar andere netwerken	A10	€ 3.000	

Uitgaven 2° spoor: Beleid en regels Maatregel/Onderwerp	NR	Kosten 2012	Kosten 2013
Alcohol is thema in de screening jeugdgezondheidszorg	B1	€ 4.000	p.m.
Voortgezet Onderwijs: maatregelen alcohol- en drugsmatiging	B2	€ 5.000	
Regionale opleidingscentra: maatregelen alcohol- en drugsmatiging	B3	€ 4.500	
IVA cursussen Verenigingen en Sportclubs	B4	€ 3.500	
Veldwerk	B5	€ 82.000	
Drugsinformatiecursus Jongerenwerk	B6	€ 2.500	
Inzet Peers	B7	€ 6.000	
Uitgaansavond ouders Voortgezet Onderwijs in Arnhem	B8	€ 15.000	
Expertisekosten Iriszorg	B9	€ 5.000	

Uitgaven 3° spoor: Toezicht en Handhaving Maatregel/Onderwerp	NR	Kosten 2012	Kosten 2013
Boete of Kanskaart	C1	€ 20.000	p.m.
Inzet mysteryguest	C2	€ 8.000	p.m.
Onderzoek inzet Ageviewers	C3	€ 2.000	
Project Uitgaan en Drugs	C4	€ 7.500	
Afspraken met supermarkten	C5		
Horecaconvenant	C6	€ 1.000	

Uitgaven Overige Kosten	NR	Kosten 2012	Kosten 2013
Projectleider	D1	€ 53.000	
Uitvoeringsbudget	D2	€ 12.500	
Onvoorziene Uitgaven	D3	€ 5.000	

Toezichthouder	E	€ 65.000	p.m.
----------------	---	----------	------

Inkomsten	NR	Inkomsten 2012	Kosten 2013
Subsidie Provincie Gelderland			
Subsidie ZonMw		€ 150.000	
Gemeenten		€ 150.000	

Toelichting financiële onderbouwing

Algemeen: voor de maatregelen die we in 2013 graag willen voortzetten is in de kolom "Kosten 2013 'p.m.' aangegeven.

A1 Drie digitale nieuwsbrieven per jaar en verder vernieuwen, aanvullen, verspreiden brochures, posters, flyers en foldermateriaal. Gezien de uitgaven van de laatste jaren verwachten we hier € 13.000 voor nodig te hebben.

A2 In 2012 zal de nieuwe Drank- en Horecawet ingaan. Naast de communicatie vanuit de landelijke overheid, zal er ook vanuit het project extra informatie worden gegeven aan betrokkenen. Kosten € 2.000

A3 Drugsmaand, november, waarin allerlei activiteiten rondom drugs worden georganiseerd op scholen, binnen het jongerenwerk, in filmcentra en op bibliotheken. Kosten € 22.000

A4 Inzet van Watergirls via Iriszorg (8 uren per inzet), uitgaande van inzet op 6 festiviteiten in 2012. Iriszorg rekent in 2012 € 90 per uur. Kosten € 5.000

A5 Inzet van de stands van de Happy Drinks (4 uren per inzet) via Iriszorg, uitgaande van inzet op 10 festiviteiten in 2012. Kosten € 4.000,-

A6 Opzetten van 2 filmpjes over jongeren en alcohol voor verspreiding op gemeentelijke websites en sociale media. Kosten € 3.500

A7 Behalve de hyvespagina die we hebben is er meer inzet van sociale media nodig. Professional, die kijkt wat voor ons project bruikbaar is. Kosten € 3.000

A8 Voorlichting op maat aan ouders/leerlingen in het basisonderwijs. Kosten € 5.000

A9 Voorlichting aan ouders in het voortgezet onderwijs. Kosten € 3.000

A10 Voorlichting aan andere netwerken, zoals buurtverenigingen, dorpsraden..... Kosten € 3.000

B1 Tijdens de screening van de Jeugdgezondheidszorg binnen het 2e jaar van het voortgezet onderwijs wordt aandacht besteed aan alcohol. Gezien de kosten van voorgaande jaren wordt € 4.000 begroot.

B2 Voortgezet onderwijs, deelproject de Gezonde school. Kosten € 5.000

B3 Regionale Opleidingscentra's, alcohol en drugsmatiging. Kosten € 4.500

B4 IVA (Instructie Verantwoord Alcoholgebruik) voor verenigingen en sportclubs. 12 x in 6 gemeenten. Kosten € 3.500

B5 Het veldwerk wordt uitgevoerd door 6 gemeenten. Totale kosten € 82.000

B6 Drugsinformatiecursus Jongerenwerk. Kosten € 2.500

B7 Peers zijn jongeren die jongeren informeren. Training en begeleiding en uren inzet van Peers, uitgaande van 6 peeracties bij 6 festiviteiten in 2012. Kosten € 6.000

B8 Ouders worden via de ouderraad uitgenodigd om deel te nemen aan een kroegentocht in Arnhem. Hier krijgt men in een kroeg informatie van Iriszorg, de Politie en de horeca. Uitgegaan wordt van 5 tochten in 2012 en € 3000 per tocht. Kosten € 15.000.

B9 Kosten die Iriszorg berekent als men informatie geeft over alcohol/drugs op bijeenkomsten voor professionals.

C1 De Boete of Kanskaart loopt als interventie al vanaf 2009. Elk leertraject dat gegeven wordt door Iriszorg kost € 2.700 . Uitgaande van 7 trajecten en de kosten die Halt berekent voor de bijeenkomsten zijn de kosten € 20.000.

C2 In 2009 en 2010 zijn goede ervaringen opgedaan met het mystery onderzoek. In 2012 wordt er € 8.000 begroot voor dit onderzoek.

C3 Een ageviewer zou een goed hulpmiddel voor de winkelier zijn bij een leeftijdgebonden verkopen, zoals alcohol. In 2012 willen onderzoeken waar in onze regio een ageviewer gebruikt zou kunnen worden. Kosten van het onderzoek en inzet zijn € 2.000

C4 Het project Uitgaan en Drugs is geschikt voor de gemeente Zevenaar, waar een uitgaanscentrum is. Eind 2011 heeft het Trimbosinstituut het nodige onderzoek gedaan zodat in 2012 een goede start gemaakt kan worden. De kosten zijn begroot op € 7.500

C5 Een belangrijk onderwerp dat met supermarkten besproken zou kunnen worden is de verkoop van glaswerk bij grote evenementen. Voor de horeca is glas verboden, in de supermarkten is het vaak wel verkrijgbaar. Afspraken hierover is lokaal maatwerk/ geen kosten aan verbonden.

C6 Lokaal zal bekeken moeten worden welke afspraken over alcoholbeleid gemaakt kunnen worden. Kosten € 1.000

E De kosten van de toezichthouder vallen niet onder het budget van het project. De gemeenten betalen het toezicht apart.

II. Jaarverslag 2011 Jongeren, Alcohol en Drugs

Verslag project alcohol & drugs over 2011 Gelderland midden, district Rivierenland

Met dit verslag wil ik u, zoals gebruikelijk, op de hoogte brengen van de laatste stand van zaken rondom het project: Jongeren, alcohol & drugs.

Inmiddels loopt het project 3 ½ jaar en zijn er veel activiteiten die gaande zijn. Graag wil ik u een duidelijk beeld geven van de verschillende projectonderdelen die in de regio lopen.

De volgende onderwerpen zullen achtereenvolgens aan de orde komen:

1. Projectstructuur
2. Activiteiten die gaande zijn
3. Activiteiten die in voorbereiding zijn
4. Toezichthouder
5. Subsidies

1. Projectstructuur

Het project Alcohol & Drugs heeft een projectstructuur met een stuurgroep, een projectgroep en de werkgroepen Beleid en Regels, Communicatie en Handhaving. In elke groep zijn de zes gemeenten vertegenwoordigd. De vergaderingen worden in het algemeen goed bezocht en elke gemeente draagt zijn/haar steentje bij.

Voorstellen voor invoering van een projectonderdeel worden door de werkgroepen en de projectgroep voorbereid en gaan uiteindelijk naar de stuurgroep ter besluitvorming.

2. Activiteiten, die gaande zijn

a. Sportverenigingen

In Rijnwaarden, Overbetuwe, Zevenaar, Duiven en Westervoort zijn door de gemeente en de sportverenigingen een convenant over verantwoord gebruik van alcohol bij jongeren ondertekend. In Duiven is dat op 20 oktober gebeurd en omvat het convenant naast afspraken over alcohol, ook afspraken over drugs en seksuele intimidatie. Lingewaard is de enige gemeente waar nog geen sportconvenant is.

Doel van het alcoholconvenant is dat er in de sportkantines op een verantwoorde manier met het schenken van alcohol wordt omgegaan. Jongeren onder de 16 mogen niet de kans krijgen om alcohol te drinken.

In bovenstaande gemeenten worden I.V.A. (Instructie Verantwoord Alcoholschenken) cursussen georganiseerd voor nieuwe barvrijwilligers, zodat deze vrijwilligers goed op de hoogte zijn van de regels, zoals die gelden bij het schenken van alcohol. Zo is er in mei nog een IVA cursus gehouden in het gemeentehuis van Lobith en zijn er in juni IVA cursussen gegeven in Oosterhout en Westervoort. Het laatst gehouden mysteryonderzoek heeft ervoor gezorgd dat een aantal verenigingen extra belangstelling hebben gekregen voor de IVA cursus. In het eerste kwartaal van 2012 zijn al weer wat IVA cursussen gepland.

b. Homeparties

In de gemeenten Overbetuwe, Westervoort, Duiven en Zevenaar zijn homeparties georganiseerd. Het betrekken van ouders bij homeparties blijkt lastig te zijn. Vandaar dat er vanuit de werkgroep communicatie een extra publiciteitsoffensief was georganiseerd. Dit publiciteitsoffensief heeft tot nu toe niet veel extra homeparty's opgeleverd.

Vandaar dat er nu gekeken is naar een andere activiteit waarvoor ouders wel veel belangstelling hebben. Het gaat dan om een zgn. "Kroegentocht" in Arnhem voor ouders van het Voortgezet Onderwijs.

Op zo'n avond krijgen ouders informatie van Iriszorg, de politie en de horeca.

c. Veldwerk

Het veldwerk wordt uitgevoerd door het jongerenwerk in de gemeenten. Doel van het veldwerk is het contact zoeken met de jongeren op straat die alcohol en/of drugs gebruiken, met hen in gesprek komen, voorlichting geven en zonodig door verwijzen naar de hulpverlening. Het veldwerk is halverwege 2009 gestart en gaat nog steeds door.

d. Digitale Nieuwsbrief

Elk jaar verschijnen drie digitale nieuwsbrieven. De digitale nieuwsbrief bevat informatie over activiteiten binnen ons project. De meest recente nieuwsbrief is eind oktober 2011 uitgebracht. Er stond veel informatie in over de Drugsmaand die in november plaats heeft gevonden. Verder bevatte het een artikel over het ondertekende sportconvenant in de gemeente Duiven. Ook bevatte de nieuwsbrief een artikel over een bijeenkomst van het Jongerenwerk in Huissen, waar Jan R zijn verhaal heeft gehouden en veel vragen van de jongeren beantwoordde. Jan is zelf jarenlang verslaafd geweest aan alcohol en drugs.

Verder kwamen er ook landelijke ontwikkelingen op het gebied van alcohol en drugs aan bod. De nieuwsbrief wordt wijd verspreid in de regio naar scholen, verenigingen en gemeenteraadsleden. Ook steeds meer particulieren staan op de verzendlijst.

e. Boete of Kanskaart

Op 15 oktober 2009 is de Boete of Kanskaart gestart. Dit deelproject is bedoeld voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar, die alcohol gebruiken in een aangewezen gebied of zich in kennelijke staat van dronkenschap op de openbare weg bevinden of onder invloed van alcohol een delict gepleegd hebben.

Bij een overtreding kan de jongere kiezen voor een boete óf het traject, dat bij de Boete of Kanskaart hoort. In 2009 hebben 2 groepstrajecten plaatsgevonden. De leertrajecten worden verzorgd door Iriszorg.

In 2010 hebben 9 trajecten plaats gevonden. Na de zomervakantie is toen een extra pilot gestart, waarbij geprobeerd werd de betrokkenheid van ouders extra te stimuleren. Zo werden de jongere en haar of zijn ouders op de eerste cursusavond samen uitgenodigd. De resultaten van de pilot waren bemoedigend. De maatregelen uit de pilot zijn in 2011 doorgezet.

In 2011 hebben 8 leertrajecten plaatsgevonden. De opkomst van de ouders is goed. Van de ouders is 2/3 deel aanwezig op de ouderavonden die gepland zijn.

f. Basisscholen

Het deelproject "Alcohol, een ander verhaal" omvat een uitgebreid project voor de leerlingen, waarbij de resultaten als afsluiting aan de ouders worden gepresenteerd op een ouderavond. Gebleken is dat veel basisscholen vinden dat er te veel van hen wordt gevraagd op allerlei gebied, terwijl het gewone lesprogramma ook door moet gaan! Men kan niet altijd de tijd vinden om aandacht te besteden aan alcoholpreventie. Vandaar dat nu niet meer alleen wordt ingezet op het deelproject: "Alcohol, een ander verhaal", maar een school ook een ander aanbod op het gebied van alcoholpreventie kan aanvragen. De basisscholen in Duiven en Rijnwaarden worden benaderd door een medewerker van Iriszorg en deze medewerker kan dan meteen uitleg geven over alle mogelijkheden die zij kunnen bieden.

Inmiddels is duidelijk dat in Duiven er met 7 basisscholen contact is geweest en dat al voor 4 scholen afspraken gemaakt zijn voor activiteiten in het eerste kwartaal van 2012. Er wordt meestal gekozen voor een gastles gecombineerd met informatie voor de ouders!

g. Voortgezet Onderwijs

In 2010 hebben twee scholen voor het voortgezet onderwijs gewerkt met het deelproject "De Gezonde School en Genotmiddelen". Het ging hier om twee modules (alcohol en drugs) voor leerjaar 2. Het voortgezet onderwijs heeft de mogelijkheid om na de modules een ouderavond te organiseren.

Iriszorg heeft een nieuwe inventarisatie gehouden bij alle scholen van het voortgezet onderwijs in de regio. Op dit moment zijn al concrete afspraken gemaakt met het Candea College in Duiven voor het uitvoeren van een onderdeel van De Gezonde School en Genotmiddelen.

h. Screening in het kader van de Jeugdgezondheidszorg

In het schooljaar 2009/2010 is in de gemeente Overbetuwe de pilot screening op alcohol gestart in het 2^e leerjaar van het Voortgezet Onderwijs. De screening wordt uitgevoerd door de G.G.D. (Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst). In het schooljaar 2010/2011 is de screening in het 2^e leerjaar uitgebreid naar alle scholen voor voortgezet onderwijs in de regio. Ook dit schooljaar vindt de screening weer plaats. Er blijken maar weinig leerlingen door verwezen te worden naar de schoolarts omdat ze te veel alcohol gebruiken. Of dat ook betekent dat de leerlingen maar weinig drinken is zeer twijfelachtig.

Het grote voordeel van de alcohol screening is, dat alle leerlingen als ze bij de doktersassistente of de verpleegkundige komen, het indrukwekkende plaatje zien van de hersenscan van twee Amerikaanse studenten (één gebruikt wel alcohol en de ander niet) en er gesproken wordt over de gevaren van alcoholgebruik.

i. Mysteryquest

September 2009 is het eerste mysteryquest onderzoek in onze regio gehouden. Dit onderzoek werd uitgevoerd door STAP (Stichting Alcohol Preventie) in samenwerking met de Universiteit van Twente. Veertig adressen zijn twee maal bezocht door twee 15-jarige mysteryshoppers, die probeerden alcohol te kopen. Uit het onderzoek bleek dat jongeren onder de 16 jaar wel heel gemakkelijk aan drank konden komen in onze regio. Vooral in cafés en cafetaria's werd hen geen stobreed in de weg gelegd.

In september 2010 zijn dezelfde 40 adressen opnieuw twee maal bezocht door twee 15-jarige mysteryshoppers. Uit de verslaglegging van STAP blijkt dat er een duidelijke verbetering is te constateren in de naleving van de leeftijdsgrens. In 2009 was er een naleving van 19%. In 81% van de situaties konden de jongeren vrijuit alcohol verkrijgen.

In 2010 is de naleving gestegen naar 79%. De cafés, de jongerencentra, de sportkantines en de slijterijen hielden zich veel beter aan de regels voor alcoholverstrekking.

De strenge handhaving door de twee toezichthouders wordt in het rapport van STAP gezien als de belangrijkste oorzaak van de verbeterde naleving.

In het najaar van 2011 heeft er weer een mystery onderzoek plaatsgevonden. Deze keer is een andere groep aanbieders van alcohol bezocht worden door de 15 jarige jongeren. Er is nu gekozen voor sportverenigingen, supermarkten en een aantal horecabedrijven. De gemiddelde nalevingscore in de regio is 67,5%. Dit is een redelijke score maar kan nog veel beter! De horecabedrijven scoorden heel goed, een nalevingpercentage van 90%. Bij de supermarkten en vooral de sportverenigingen ging het minder goed. Daar kunnen nog te veel jongeren onder de 16 alcohol verkrijgen, zonder dat er naar hun leeftijd wordt gevraagd. Bij de supermarkten was er een naleving van 61,1% en bij de sportverenigingen 58,4%

Alle verenigingen en ondernemingen die zijn bezocht door de mysteryshoppers zijn geïnformeerd door de gemeenten over hun score en weten ook wat de vervolgstappen zijn.

j. Vermindering Drugsgebruik

Evenals voorgaande jaren is er ook in november 2011 weer een Drugsmaand gehouden. Het verschil met voorgaande jaren is dat er ook buiten november om activiteiten op het gebied van preventie van drugs gehouden kunnen worden. Niet alle activiteiten rondom drugs zijn gecentreerd in november. Dit is kenbaar gemaakt naar de scholen van voortgezet onderwijs maar ook naar het jongerenwerk.

Deze wijziging in beleid heeft plaatsgevonden nadat duidelijk is geworden dat de resultaten op het gebied van vermindering van het gebruik van drugs niet goed waren. Het onderzoek van BBSO, zoals het is gehouden eind 2010 in onze regio, was een duidelijke "eyeopener"!

Het jongerenwerk in Lingewaard heeft aangegeven graag gebruik te maken van het aanbod binnen het project. Voor de zomervakantie is er een avond voor de jongeren in de gemeente Lingewaard georganiseerd in het gemeenschapshuis Huissen-Zand. Jan R. (ex-verslaafde) heeft zijn levensverhaal verteld op een aangrijpende dringende wijze en ook aandacht besteed aan groepsdruk! In september is er een vergelijkbare avond gehouden voor de jongeren die in de HangOut komen.

In de Drugsmaand hebben er allerlei activiteiten op de scholen (voortgezet onderwijs), zoals lessen van ervaringsdeskundigen, lessen van het Drugsexpertise centrum, lessen over

groepsdruk, theater en creatieve opdrachten plaats gevonden. Ook zijn er op drie scholen ouderavonden georganiseerd. Bij het jongerenwerk werden films over drugs vertoond, kwam het Drugsexpertisecentrum en werden ook Drugsshow's georganiseerd. In elke gemeente was in de bibliotheek een tentoonstelling rondom drugs. Verder werd er in het filmhuis in Zevenaar een speciale film vertoond en aangeboden aan het voortgezet onderwijs. Op dit moment vindt de evaluatie van de Drugsmaand plaats.

Op het Liemers College, bij de locaties van Zonegge en Vestersbos hebben verschillende klassen een creatieve opdracht gekregen met als thema alcohol en drugs. De werkstukken waren te zien in het gemeentehuis van Zevenaar! Ook waren verschillende werkstukken te zien in de twee billboards van de gemeente. Na de Kerstvakantie krijgen de leerlingen die de mooiste werkstukken hebben gemaakt, een prijs uitgereikt!

k. Ouderavonden op scholen

De stuurgroep van het project vindt het uiterst belangrijk dat zo veel mogelijk ouders van jongeren bij het project betrokken worden. Ouderavonden op scholen zijn erg belangrijk. In de Drugsmaand hebben 3 ouderavonden plaatsgevonden en 2 scholen willen buiten de drugsmaand nog een ouderavond organiseren.

l. En verder

Zijn er met carnaval extra posters gemaakt om het project nog weer eens onder de aandacht te brengen. De posters zijn vooral verspreid onder de scholen voor voortgezet onderwijs en het jongerenwerk. Ook zijn er in de horeca speciale viltjes vanuit het project verspreid.

ii. Is er een hyvespagina vanuit het project opgezet.

iii. Is er in de gemeenten Duiven, Lingewaard, Westervoort en de Overbetuwe een presentatie gehouden voor de raadscommissie, waarin de belangrijkste resultaten van de BBSO rapportage getoond werden.

iv. Is er in de gemeente Rijnwaarden op 17 mei 2011 een avond gehouden voor alle ouders met als gastspreker kinderarts van der Lely.

Nico van der Lely is mede-initiator van de eerste polikliniek voor Jeugd en Alcohol in Delft.

Inmiddels telt Nederland 5 alcoholpoli's die door hem worden ondersteund.

Toezichthouder Michiel van Baardewijk vertelde wat hij bij zijn controles in de regio, en in het bijzonder in Rijnwaarden tegen komt. Het was een zeer interessante avond waarbij vooral het verhaal van de kinderarts voor een zeer boeiende discussie zorgde.

3. **Activiteiten die in voorbereiding zijn**

a. Uitgaan en Drugs

Het deelproject "Uitgaan en Drugs" richt zich op dat deel van het commerciële uitgaanscircuit dat populair is bij jongeren in de leeftijd van 15-25 jaar, die uitgaansdrugs gebruiken.

In samenwerking met lokale partijen wordt gewerkt aan preventieactiviteiten. Invoering kan er aan meewerken dat het riskante gebruik van uitgaansdrugs (incl. alcohol) te beperken. Het deelproject is geschikt voor gemeenten waar een behoorlijk uitgaanscentrum is. In onze regio is het vooral geschikt voor Zevenaar.

In juni was er voor de ondernemers in de horeca in Zevenaar een informatieavond gepland rondom het overmatig gebruik van alcohol en het gebruik van drugs in het uitgaansleven. Deze avond is niet door gegaan, vanwege de zeer geringe belangstelling.

Met steun van ZonMw heeft het Trimbosinstituut aangeboden om de gemeente Zevenaar 2 dagen te ondersteunen om dit deelproject weer een extra impuls te kunnen geven. In december en januari zal de extra ondersteuning plaats vinden. Verschillende horecabedrijven in Zevenaar worden geïnterviewd en er zal een speciale thema-avond worden georganiseerd.

b. Horecaconvenant

In de werkgroep Handhaving is een eerste inventarisatie gehouden naar de horeca convenanten in de diverse gemeenten.

Er zal gekeken worden of er meer overeenstemming kan komen over zaken als: toelatingsbeleid, schenken onder invloed en happy hours.

c. Projectplan 2012-2013

Het projectplan zoals dat in 2008 is vastgesteld had een looptijd tot eind 2011. Vandaar dat er een vervolgplan is gemaakt voor 2012 en 2013. In 2012 profiteert het project nog van een subsidie van ZonMw en zetten we extra in op een aantal nieuwe ideeën, die eerder niet in het projectplan stonden. Deze nieuwe interventies moeten het project een extra boost geven. Het jaar 2012 is ook belangrijk voor het borgen van de succesvolle interventies.

In 2013 (e.v.) gaat het project in afgeslankte vorm door. Het zal nog steeds belangrijk zijn om in te zetten op het terugdringen van alcohol- en drugsgebruik, alleen gebeurt dat dan op basis van de 'best practices' en een afgeslankte begroting.

4. Toezicht in het kader van de Drank- en Horecawet

De toezichthouder heeft in de 2011 335 inspecties uitgevoerd in de gemeenten Overbetuwe, Lingewaard, Duiven, Zevenaar en Rijnwaarden. Hierbij zijn 44 schriftelijke waarschuwingen en 10 boeterapporten uitgeschreven. Daarnaast zijn er binnen de deelnemende gemeenten diverse bestuurlijke handhavingstrajecten opgestart.

Verder zijn er 47 processen-verbaal geschreven voor alcoholgebruik of het in bezit hebben van geopende flessen/blikjes met alcoholhoudende drank op de openbare weg. Bij jongeren onder de 16 jaar, worden de ouders door de toezichthouder ingelicht en worden zij op de hoogte gesteld van het strafbare feit. Tevens wordt aan de ouders gevraagd of zij toestemming geven voor het volgen van het Boete of Kanskaart traject.

Hieronder ziet u de verdeling per gemeente:

<i>Gemeente</i>	<i>Inspecties</i>	<i>Schriftelijke waarschuwingen</i>	<i>Boeterapporten</i>	<i>Drankgebruik openbare weg (a.p.v.)</i>
Duiven	58	9	1	9
Lingewaard	93	9	2	13
Overbetuwe	90	10	4	7
Rijnwaarden	31	6	0	9
Zevenaar	72	10	3	9
Totaal	335	44	10	47

a.p.v.: Algemene Plaatselijke Verordening

5. Subsidies

Eind 2008 heeft de provincie Gelderland een maximale subsidie van € 200.000, - toegekend voor het project "Jongeren, alcohol en drugs. Elk kwartaal wordt een deel van het bedrag uitbetaald.

In de maand mei van 2010 is er vanuit het project ook een subsidieaanvraag van € 150.000,- gedaan bij ZonMw, binnen het programma Gezonde Slagkracht.

Deze aanvraag is gehonoreerd. Het project kan nu doorlopen tot eind 2012.

Het gaat wel om een subsidie waar cofinanciering verplicht is. De gemeenten zullen samen hetzelfde bedrag moeten opbrengen.

Deze subsidie van ZonMw geeft de stuurgroep, de medewerkers in de gemeenten en de projectleider de kans om het project op een goede manier voort te zetten. Op die manier willen we nog betere resultaten behalen bij het terugdringen van het alcohol- en drugsgebruik bij jongeren in onze regio!

Ineke Knuiman,
Projectleider "Jongeren, alcohol en drugs"
i.knuiman@lingewaard.nl

Bemmel, januari 2012